

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY – PROPOZYCJA

KLASA VI SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Poniższy zestaw wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny uwzględnia planowane osiągnięcia ucznia w zakresie wiedzy i umiejętności zawarte w rozkładzie materiału i planie wynikowym zintegrowanym z serią *Wehikuł czasu*. Kursywą oznaczono wymagania, które nauczyciel jest zobowiązany zrealizować.

Zestaw ten to jedynie propozycja. Nauczyciel może wykorzystać przedstawiony podział wymagań w swojej pracy dydaktycznej lub zmodyfikować go tak, by w pełni odpowiadał on specyfice klasy i indywidualnym możliwościom uczniów, z którymi pracuje.

Gwiazdką * zaznaczone są tematy wykraczające poza *Podstawę programową*.

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	POZIOM KONIECZNY – OCENA DOPUSZCZAJĄCA	POZIOM PODSTAWOWY – OCENA DOSTATECZNA	POZIOM ROZSZERZAJĄCY – OCENA DOBRA	POZIOM DOPEŁNIAJĄCY – OCENA BARDZO DOBRA	POZIOM WYKRACZAJĄCY – OCENA CELUJĄCA
1. Jeszcze nie umarła...	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1797, • postacie: <i>Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego</i>. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: <i>emigracja</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wymienić i wytłumaczyć znaczenie najważniejszych symboli państwowych</i>. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1807, • postać: Napoleona Bonaparte, • <i>okoliczności powstania polskiego hymnu państwowego</i>. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>Deklaracja praw człowieka i obywatela</i>, Legiony Polskie we Włoszech. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wyjaśnić, co głosiła Deklaracja praw człowieka i obywatela</i>, • <i>przedstawić okoliczności powstania Legionów Polskich we Włoszech</i>. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1789. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: rewolucja francuska, rewolucja. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić przyczyny rewolucji francuskiej, • omówić losy Legionów Polskich, • opisać skutki wyprawy Napoleona przeciw Rosji. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1803–1815. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: wojny napoleońskie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wyjaśnić, jak doszło do powstania Księstwa Warszawskiego</i>, • dokonać charakterystyki Księstwa Warszawskiego. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1804, 1812, 1813. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>ocenić postawę Napoleona wobec Polaków</i>.

2. Pod berłem cara	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: <i>Fryderyka Chopina</i>. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: <i>konstytucja</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>przedstawić dokonania Fryderyka Chopina,</i> • <i>zebrać z różnych źródeł informacje o zasługach dla kultury polskiej: Fryderyka Chopina.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Aleksandra I. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić rozrywki mieszkańców Warszawy. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1815, • postać: wielkiego księcia Konstantego, • główne postanowienia konstytucji Królestwa Polskiego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: kongres wiedeński. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić decyzję kongresu wiedeńskiego w sprawie Księstwa Warszawskiego. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd Warszawy w czasach Fryderyka Chopina, • przedstawić warunki cywilizacyjne panujące w Warszawie w pierwszej połowie XIX w. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować politykę cara Aleksandra I wobec Polaków.
3. Powstanie listopadowe	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: <i>29 XI 1830, 1830–1831.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>sprzysiężenie podchorążych, zesłanie.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>umieścować w czasie powstanie listopadowe,</i> • <i>wymienić cele walki powstańców,</i> • <i>wymienić przykłady represji zastosowanych wobec społeczeństwa po przegranym powstaniu.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Mikołaja I. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>ziemie zabrane, tajne związki.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie miejsca najważniejszych bitew stoczonych podczas powstania. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: spiskowiec, noc listopadowa, Arsenał, Syberia. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację panującą w Królestwie Polskim po 1815 r., • opisać przebieg nocy listopadowej. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego powstanie listopadowe zakończyło się klęską. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić przebieg powstania listopadowego. 	
4. W kraju i na emigracji	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: <i>Adama Mickiewicza,</i> • <i>najważniejsze dzieła Adama Mickiewicza.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: wieszcz narodowy. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: <i>Wielka Emigracja.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>rozdzielić emigrację polityczną i zarobkową,</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: księcia Adama Czartoryskiego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić sytuację uczestników powstania 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • główne założenia romantyzmu. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: romantyzm. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • okoliczności narodzin romantyzmu.

	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie państwa, które przyjęły najwięcej emigrantów z ziem polskich. 	<ul style="list-style-type: none"> • zebrać z różnych źródeł informacje o zasługach dla kultury polskiej: Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza. 	<p>listopadowego po jego klęsce.</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać działalność Wielkiej Emigracji. 	
<p>5. Powstanie styczniowe, rusyfikacja i germanizacja</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 22/23 I 1863, 1863–1864, • postać: <i>Marii Skłodowskiej</i>. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>represje, rusyfikacja, germanizacja</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umiejscowić w czasie powstanie styczniowe, • wymienić cele walki powstańców, • wymienić przykłady represji zastosowanych wobec społeczeństwa po przegranej powstaniu. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić, na wybranym przykładzie, walkę o język polski w nauczaniu, • wymienić przejawy rusyfikacji i germanizacji Polaków, podejmowanej przez zaborców. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie zasięg powstania styczniowego. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1871, • postać: <i>Romualda Traugutta</i>. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na czym polegała specyfika powstania styczniowego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać przebieg powstania styczniowego. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>garnizon, Rząd Narodowy, tajne państwo</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację w Królestwie Polskim po 1855 r., • przedstawić funkcjonowanie tajnego państwa w czasie powstania. 	
<p>6. „Dla pokrzepienia serc”</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: <i>Stanisława Moniuszki, Marii Skłodowskiej-Curie, Jana Matejki, Heleny Modrzejewskiej, Henryka Sienkiewicza, Stanisława Wyspiańskiego</i>. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>muzyka narodowa, malarstwo historyczne</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić najważniejsze dokonania <i>Stanisława Moniuszki, Marii Skłodowskiej-Curie, Jana Matejki, Heleny Modrzejewskiej, Henryka</i> 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: <i>promieniotwórczość</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zebrać z różnych źródeł informacje o zasługach dla rozwoju kultury polskiej: <i>Jana Matejki, Stanisława Moniuszki, Henryka Sienkiewicza, Stanisława Wyspiańskiego, Marii Skłodowskiej-Curie, Heleny Modrzejewskiej</i>. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: <i>Galicja</i>, • znaczenie sformułowania „<i>dla pokrzepienia serc</i>”. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w czym przejawiała się patriotyczna postawa twórców kultury polskiej w XIX w. 	

	<i>Sienkiewicza, Stanisława Wyspiańskiego.</i>				
Jak przywrócić niepodległość? – lekcja powtórzeniowa	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty, postacie i wydarzenia związane z tematyką dzieła <i>O wolną Polskę</i>, • najważniejsze dzieła wybitnych twórców kultury polskiej XIX w. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia związane z tematyką dzieła <i>O wolną Polskę</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizować w czasie powstanie listopadowe i styczniowe, • wymienić przyczyny i omówić skutki polskich powstań narodowych. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizować w przestrzeni powstanie listopadowe i styczniowe, • wymienić przejawy polityki rusyfikacji i germanizacji prowadzonej przez państwa zaborcze, • przedstawić zasługi dla rozwoju kultury polskiej Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Marii Skłodowskiej-Curie, Stanisława Moniuszki, Jana Matejki, Heleny Modrzejewskiej, Henryka Sienkiewicza, Stanisława Wyspiańskiego. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować sytuację panującą na ziemiach polskich w XIX w., • omówić przebieg powstań narodowych, • omówić metody walki Polaków z rusyfikacją i germanizacją. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • okoliczności powstania Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać działalność Wielkiej Emigracji. 	
7. Wynalazki XIX wieku	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: <i>Jamesa Watta</i>, • czas trwania rewolucji przemysłowej, • najważniejsze wynalazki rewolucji przemysłowej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>rewolucja przemysłowa, fabryka</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o rozwoju uprzemysłowienia w XIX w., używając pojęć: <i>maszyna parowa, kolej żelazna, statek parowy, silnik elektryczny, telegraf, fabryka</i>. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1782, 1825, • postać: <i>George'a Stephensona</i>. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • związek przyczynowo-skutkowy między pojawieniem się maszyny parowej, a rozwojem przemysłu. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady zastosowania maszyny parowej, • przedstawić skutki rewolucji przemysłowej. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>przędzalnia, rafineria</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak doszło do powstania kolei żelaznej, • wymienić zalety i wady zastosowania maszyny parowej jako siły napędowej. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1807, 1876, 1879, 1885, 1906, • postacie: <i>Roberta Fultona, Karla Benza, Thomasa Edisona</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd maszyny parowej oraz pierwszych samochodów, • wyjaśnić, jaki wpływ miały wynalazki XVIII i XIX w. na życie ludzi. 	

8. W przemysłowym mieście	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: <i>strajk</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie najbardziej uprzemysłowione miasta na ziemiach polskich, • rozróżniać rzemieślnicze i fabryczne (maszynowe) formy produkcji (P). 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>żądania robotników organizujących strajki w XIX-wiecznych fabrykach</i>. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • związek między warunkami higienicznymi panującymi w XIX-wiecznych miastach przemysłowych a sytuacją zdrowotną ich mieszkańców. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać warunki pracy w XIX-wiecznej fabryce. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>omówić zmiany, jakie nastąpiły w Łodzi pod wpływem rewolucji przemysłowej,</i> • <i>scharakteryzować zmiany społeczne, do jakich doszło pod wpływem rewolucji przemysłowej.</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać warunki życia mieszkańców XIX-wiecznej Łodzi. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Ludwika Pasteura, Josepha Listera. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: antyseptyka, skalpel, gangrena, eter. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w czym przejawiał się postęp, jaki dokonał się w XIX-wiecznej medycynie.
*9. Życie w XIX wieku	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1896, • najważniejsze dyscypliny sportowe pierwszych nowożytnych igrzysk olimpijskich. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: bieg maratoński. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać najważniejsze różnice między pierwszymi igrzyskami nowożytnymi, a dzisiejszymi igrzyskami. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: obowiązek szkolny. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć, jak wyglądała sytuacja dzieci przed wprowadzeniem obowiązku szkolnego, • przedstawić okoliczności, w których doszło do odrodzenia igrzysk olimpijskich. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności, w których wprowadzono obowiązek szkolny na ziemiach polskich, • opisać przebieg pierwszych nowożytnych igrzysk olimpijskich. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1895, • postacie: braci Lumière, Pierre'a de Coubertin. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o rozwoju fotografii, kina i rowerów. 	
Od pary do elektryczności – lekcja powtórzeniowa	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>daty, postacie i wydarzenia związane z tematyką działu Stulecie wielkich przemian,</i> • <i>czas trwania rewolucji przemysłowej,</i> • <i>najważniejsze wynalazki rewolucji przemysłowej.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>główne postulaty robotników walczących podczas strajków o poprawę własnego bytu.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wymienić najważniejsze skutki gospodarcze i</i> 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wpływ rewolucji przemysłowej na życie mieszkańców miast.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>przedstawić przebieg rewolucji przemysłowej,</i> • <i>omówić przebieg</i> 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>związki przyczynowo-skutkowe między rozwojem przemysłu, a zmianami gospodarczymi i społecznymi w XIX w.</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>scharakteryzować postęp, jaki dokonał się w XIX-wiecznej medycynie.</i>

	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcia związane z tematyką działu Stulecie wielkich przemian.</i> 	<p><i>społeczne rewolucji przemysłowej,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opisać pracę robotników w XIX-wiecznych fabrykach.</i> 	<p><i>pierwszych nowożytnych igrzysk olimpijskich.</i></p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opisać wygląd i warunki życia w miastach przemysłowych w XIX w.</i> 	
10. Niepodległe państwo	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: <i>11 XI 1918,</i> • postacie: <i>Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcia: orientacja prorosyjska, orientacja proaustriacka.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wyjaśnić, do czego dążyli przywódcy orientacji prorosyjskiej i proaustriackiej.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: <i>1914–1918,</i> • przyczyny i skutki I wojny światowej. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>przedstawić okoliczności, w których doszło do odzyskania niepodległości przez Polskę,</i> • <i>zebrać informacje o zasługach dla państwa polskiego Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego.</i> 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcia: państwa centralne, ententa.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wymienić najważniejsze państwa uczestniczące w I wojnie światowej,</i> • <i>wymienić czynniki decydujące o odzyskaniu niepodległości przez Polskę.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>daty: VII 1914, IV 1917, XI 1917.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcia: Legiony Polskie, Komitet Narodowy Polski, komuniści.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>omówić działalność Romana Dmowskiego i Józefa Piłsudskiego podczas I wojny światowej.</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>omówić przebieg I wojny światowej.</i>
11. Walka o granice	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: <i>VIII 1920,</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcie: Bitwa Warszawska,</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wskazać na mapie granice II Rzeczypospolitej oraz wymienić jej sąsiadów.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: <i>1918,</i> • <i>postanowienia traktatu wersalskiego w sprawie granic Polski.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcia: zasada samostanowienia narodów, traktat wersalski, plebiscyt.</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>scharakteryzować sytuację panującą na ziemiach polskich po zakończeniu I wojny światowej.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>daty: XII 1918, 1919, 1919–1921, 1920, 1921, III 1921, V 1921.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcia: Orłęta Lwowskie, bojówki.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opisać przebieg walk we Lwowie,</i> • <i>omówić proces kształtowania się wschodniej i zachodniej granicy Polski.</i> 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>charakter walk toczonych we Lwowie przez Polaków i Ukraińców.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>ocenić międzynarodowe położenie II Rzeczypospolitej.</i>

*12. Polska między wojnami	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • najważniejsze narody zamieszkujące obszar II Rzeczypospolitej. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: magistrała węglowa, Centralny Okręg Przemysłowy. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić najważniejsze osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1922, 1937. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: sobór, • na czym polegały trudności z integracją ziem polskich po okresie zaborów. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić negatywne skutki zaborów. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Eugeniusza Kwiatkowskiego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd stolicy Polski i życie jej mieszkańców po 1918 r. 	
*13. W II Rzeczypospolitej	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • najpopularniejsze rozrywki mieszkańców II Rzeczypospolitej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: okres międzywojenny. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać sytuację kolei polskich po odzyskaniu niepodległości przez Polskę. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Ernesta Wilimowskiego, Haliny Konopackiej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: motowagon. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować rozwój kolei w okresie międzywojennym. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić osiągnięcia II Rzeczypospolitej w różnych dyscyplinach sportowych, • przedstawić rozwój kina i radia w czasach II Rzeczypospolitej. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcjonowanie systemu edukacji istniejącego w II Rzeczypospolitej.
14. Wybuch II wojny światowej	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1 IX 1939, 17 IX 1939, • postacie: <i>Adolfa Hitlera, Józefa Stalina,</i> • <i>żądania Hitlera wysuwane wobec Polski.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>nazizm, rasizm, wojna totalna.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wskazać na mapie państwa, które dokonały agresji na Polskę,</i> • <i>wskazać na mapie miejsca najważniejszych starć podczas kampanii wrześniowej.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: VIII 1939, 3 IX 1939. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: <i>pakt o nieagresji,</i> • dlaczego sytuację na zachodzie Europy po 3 września 1939 r. nazywano „dziwną wojną”. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>podać charakterystyczne cechy polityki Stalina i Hitlera wobec własnych społeczeństw i państw podbitych.</i> 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: łagry. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać stosunek sił zbrojnych II Rzeczypospolitej oraz sił zbrojnych Niemiec i ZSRR, • <i>opisać przebieg kampanii wrześniowej.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1924–1953, 1938, III 1939. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać sytuację w Niemczech po I wojnie światowej. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego Adolf Hitler zdołał przejąć władzę w Niemczech.

15. Dwie okupacje	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1940. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>okupacja, terror, Armia Krajowa, Polskie Państwo Podziemne,</i> • <i>cele polityki hitlerowskich Niemiec i ZSRR wobec Polaków na okupowanych ziemiach.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>przedstawić organizację ziem polskich po zakończeniu działań wojennych na ziemiach polskich,</i> • <i>zlokalizować na mapie Oświęcim i Katyń.</i> 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>obóz koncentracyjny, ruch oporu, rząd londyński.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opisać działalność hitlerowców na ziemiach polskich wcielonych do Rzeszy oraz na terenach okupowanych,</i> • <i>opisać działalność władz radzieckich na terenach wcielonych do ZSRR.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1942. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>tajne komplety, getto, obóz zagłady, Holocaust, szoah.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>scharakteryzować życie ludności na okupowanych terytoriach Polski, z uwzględnieniem losów ludności żydowskiej,</i> • <i>omówić formy oporu społeczeństwa wobec okupantów.</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>przedstawić funkcjonowanie Polskiego Państwa Podziemnego w okresie II wojny światowej.</i> 	
16. Powstanie warszawskie	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: <i>1 VIII 1944, 2 X 1944, 8 V 1945,</i> • <i>decyzje „wielkiej trójki” w sprawie Polski.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>godzina „W”, „wielka trójka”.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opisać postawę ludności cywilnej i żołnierzy powstańczej Warszawy,</i> • <i>wymienić skutki powstania warszawskiego.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • państwa wchodzące w skład „wielkiej trójki”. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>przyczyny podjęcia przez rząd londyński decyzji o zorganizowaniu akcji „Burza” i wywołaniu powstania w Warszawie.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wyjaśnić, czym była i jak się zakończyła akcja „Burza”,</i> • <i>wskazać przyczyny klęski powstania.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1944, • postać: gen. Tadeusza Komorowskiego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>bezwartunkowa kapitulacja, ofensywa.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>przedstawić plany Stalina wobec Polski,</i> • <i>omówić przebieg powstania warszawskiego.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: VI 1941, I 1944, II 1945. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>skutki decyzji podjętych w sprawie Polski na konferencji w Jałcie.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opisać udział żołnierzy polskich w walkach podczas II wojny światowej,</i> • <i>wskazać na mapie miejsca walk żołnierzy polskich podczas II wojny światowej.</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>ocenić decyzję o wywołaniu powstania w Warszawie.</i>

<p>Od niepodległości do niewoli – lekcja powtórzeniowa</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>daty, postacie i wydarzenia związane z tematyką działu Dwie wojny światowe,</i> • <i>żądania Hitlera wysuwane wobec Polski.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcia związane z tematyką działu Dwie wojny światowe,</i> • <i>cele polityki prowadzonej przez okupantów wobec ludności polskiej w czasie II wojny światowej</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wskazać na mapie granice II Rzeczypospolitej i wymienić jej sąsiadów,</i> • <i>wskazać na mapie podział ziem polskich dokonany przez III Rzeszę i ZSRR po kampanii wrześniowej.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>postanowienia traktatu wersalskiego w sprawie granic Polski.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>z czego wynikały najważniejsze problemy państwa polskiego po odzyskaniu niepodległości,</i> • <i>charakter polityki prowadzonej przez okupantów wobec ludności polskiej w czasie II wojny światowej.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>przedstawić okoliczności, w których doszło do odzyskania niepodległości przez Polskę,</i> • <i>opisać politykę okupanta niemieckiego wobec ludności polskiej i żydowskiej w czasie II wojny światowej.</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>przedstawić najważniejsze dokonania Polski w okresie międzywojennym,</i> • <i>opisać przebieg kampanii wrześniowej.</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>omówić działania przywódców orientacji prorosyjskiej i proaustriackiej podczas I wojny światowej,</i> • <i>omówić działalność polskiego ruchu oporu podczas II wojny światowej.</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>omówić przebieg I wojny światowej,</i> • <i>ocenić międzynarodowe położenie II Rzeczypospolitej.</i>
<p>17. Komuniści u władzy</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcia: Ziemia Odzyskana, komunizm, socjalizm.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>przedstawić straty poniesione przez Polskę podczas II wojny światowej,</i> • <i>wskazać na mapie granice Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i wymienić jej sąsiadów.</i> 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcia: analfabetyzm, opozycja.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wyjaśnić, jak zakończyła się II wojna światowa,</i> • <i>opowiedzieć o Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, używając pojęć: odbudowa zniszczeń wojennych, awans społeczny i likwidacja analfabetyzmu, zależność od ZSRR.</i> 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcie: żelazna kurtyna,</i> • <i>dlaczego duża część społeczeństwa poparła rządy komunistów.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opisać sytuację panującą w Europie po 1945 r.,</i> • <i>wskazać na mapie państwa należące do bloku wschodniego i zachodniego.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>daty: 1944, 1945.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcia: Rząd Tymczasowy, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej, reakcja, propaganda.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opisać okoliczności, w których komuniści przejęli władzę w Polsce.</i> 	

18. Czasy stalinowskie	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: <i>Władysława Gomułki</i>. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, dyktatura partii komunistycznej, cenzura</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opowiedzieć o Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, używając pojęć: planowanie centralne, dyktatura partii komunistycznej, cenzura</i>. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: <i>1948, X 1956</i>, • postać: <i>Stefana Wyszyńskiego</i>. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>dyktator, stalinizm</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>podać charakterystyczne cechy polityki Stalina wobec własnego społeczeństwa</i>, • <i>omówić postępowanie władz komunistycznych wobec Kościoła katolickiego</i>. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: <i>1952, 1953</i>. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>odwilż, więzień polityczny</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wskazać przejawy odwilży w ZSRR i wyjaśnić, jaki był jej wpływ na sytuację w Polsce</i>. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>scharakteryzować stalinowskie metody rządzenia stosowane przez komunistów w Polsce</i>. 	
19. Jak zbudować socjalizm?	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: <i>Edwarda Gierka, Jana Pawła II</i>. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: <i>Trójmiasto</i>. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: <i>XII 1970, 1978</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wyjaśnić, czym charakteryzowała się gospodarka oparta na centralnym planowaniu</i>, • <i>omówić wydarzenia z XII 1970 r. i wyjaśnić, jakie były ich konsekwencje dla władzy komunistycznej</i>. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: <i>1956–1970, 1970–1980, 1976</i>. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>racjonowanie, propaganda sukcesu</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opisać sytuację panującą w Polsce w okresie rządów Władysława Gomułki</i>, • <i>opisać warunki życia w Polsce w czasach rządów Edwarda Gierka</i>. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>z czego wynikała słabość polskiej gospodarki w czasie rządów komunistów</i>, • <i>cele i konsekwencje polityki ekonomicznej Edwarda Gierka</i>. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>ocenić działania władz komunistycznych w Polsce w okresie 1956–1980</i>.
*20. Dzieciństwo w PRL	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>nazwy najpopularniejszych programów telewizyjnych dla dzieci</i>. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>cele nauczania w polskiej szkole w okresie rządów</i> 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcie: referat</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opowiedzieć, jak wyglądała edukacja w czasach PRL</i>. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>najważniejsze różnice między szkołą w czasach PRL a szkołą współczesną</i>. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcie: czarny rynek</i>. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>z czego wynikały utrudnienia stawiane przez władze komunistyczne osobom chcącym wyjechać za granicę</i>. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>dostrzec wpływ rządów komunistów na życie codzienne Polaków</i>.

	<p>komunistów. Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić rozrywki dzieci w okresie PRL. 		<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć, jak rodziny spędzały wakacje w czasach komunistycznych. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównać życie codzienne Polaków w czasach komunistycznych i współczesnych. 	
21. Solidarność	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: <i>13 XII 1981.</i> postacie: <i>Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: <i>strajk, związek zawodowy, NSZZ Solidarność, stan wojenny, walka bez przemocy.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać powstanie i działania <i>Solidarności, używając określeń: strajk, walka bez przemocy, stan wojenny.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: <i>VIII 1980, 31 VIII 1980,</i> żądania robotników <i>strajkujących na Wybrzeżu w VIII 1980 r.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: <i>internowanie, godzina milicyjna,</i> przyczyny <i>wprowadzenia stanu wojennego w Polsce.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, w czym <i>przejawiało się funkcjonowanie stanu wojennego.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1982, 1983. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać warunki życia w Polsce w 1981 r., przedstawić <i>okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce,</i> opowiedzieć o <i>Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, używając pojęcia: opozycja demokratyczna.</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić sytuację gospodarczą Polski w 1980 r. scharakteryzować politykę władz komunistycznych wobec Solidarności. 	
22. III Rzeczpospolita	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: <i>VI 1989,</i> postać: <i>Tadeusza Mazowieckiego,</i> główne postanowienia <i>rozmów Okrągłego Stołu.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: <i>Okrągły Stół.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać powstanie i działania <i>Solidarności, używając określenia: „Okrągły Stół”,</i> wskazać na mapie <i>III Rzeczpospolitą i jej sąsiadów.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1989, 1991. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: <i>Jesień Narodów,</i> znaczenie <i>rozmów Okrągłego Stołu.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, <i>jakie najważniejsze zmiany zaszły w Polsce w 1989 r.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1990, 1993. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać wydarzenia, do jakich doszło w państwach bloku wschodniego w 1989 r. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1985, postać: <i>Michaiła Gorbaczowa,</i> cele i konsekwencje polityki <i>Michaiła Gorbaczowa.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić okoliczności i skutki <i>rozpadu Związku Radzieckiego.</i> 	

<p>Od niewoli do wolności – lekcja powtórzeniowa</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>daty, postacie i wydarzenia związane z tematyką działu Polska Rzeczpospolita Ludowa,</i> • <i>główne postanowienia rozmów Okrągłego Stołu.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcia związane z tematyką działu Polska Rzeczpospolita Ludowa.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wskazać na mapie granice Polski po 1945 r. i wymienić jej sąsiadów,</i> • <i>wskazać na mapie III Rzeczpospolitą i wymienić jej sąsiadów.</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wymienić najważniejsze wystąpienia społeczeństwa przeciw rządowi komunistycznym w Polsce,</i> • <i>opisać sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego,</i> • <i>opisać okoliczności, w których doszło do upadku komunizmu w Polsce.</i> 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>dlaczego komunistom udało się przejąć i utrzymać władzę w Polsce.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>omówić najważniejsze wystąpienia społeczeństwa przeciw rządowi komunistycznym w Polsce.</i> 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>przyczyny trudności gospodarczych Polski w czasach rządów komunistów.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>scharakteryzować rządy komunistów w Polsce,</i> • <i>opowiedzieć o życiu codziennym mieszkańców PRL-u.</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>ocenić skutki rządów komunistycznych w Polsce w latach 1945–1989.</i>
<p>23. Rzeczpospolita Polska</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>znaczenie słowa: republika, obywatel, konstytucja,</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>dlaczego współczesną Polskę nazywa się III Rzeczpospolitą.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opisać przykłady praw i obowiązków obywateli Rzeczypospolitej Polskiej.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>datę: 1997,</i> • <i>najważniejsze postanowienia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcie: republika demokratyczna,</i> • <i>czym jest równość wobec prawa.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>dostrzec różnicę między demokracją bezpośrednią i pośrednią.</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wyjaśnić, w czym wyraża się demokratyczny charakter państwa polskiego, używając pojęć: wolne wybory, wolność słowa, wolne media, konstytucja.</i> 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcia: referendum, ustawa, ustrój państwa.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wyjaśnić, w jakich okolicznościach organizuje się w Polsce referendum.</i> 	
<p>24. Kto rządzi Polską?</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>imię i nazwisko aktualnie urzędującego prezydenta i premiera.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcia: władza</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>zasady obowiązujące podczas wyborów do sejmu i senatu.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcia: Zgromadzenie</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>scharakteryzować relacje między władzą wykonawczą, ustawodawczą i sądowniczą.</i> 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcia: niezawisłość, bezstronność.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opisać sposób</i> 	

	<p>ustawodawcza, władza wykonawcza, władza sędziowska, trójpodział władzy, parlament.</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić organy władzy w Rzeczypospolitej Polskiej: parlament, prezydent, rząd i sądy. 	<p>Narodowe, minister,</p> <ul style="list-style-type: none"> dlatego wprowadzono trójpodział władzy. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić najważniejszą funkcję każdego z organów władzy w systemie politycznym. 		<p>działania sejmu i senatu,</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, na jakich zasadach opiera się praca sądów i trybunałów. 	
25. To, co nas łączy	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> lokalizację najważniejszych miejsc pamięci narodowej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: święto państwowe (narodowe), miejsca pamięci narodowej. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić i wytłumaczyć znaczenie najważniejszych świąt narodowych, symboli państwowych i miejsc ważnych dla pamięci narodowej. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> dlatego obchodzimy święta państwowe (narodowe). <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, z jakimi wydarzeniami są związane miejsca pamięci narodowej. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> co zadecydowało o nadaniu konkretnym terenom, budowiom i obiektom statusu miejsc pamięci narodowej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać najważniejsze miejsca pamięci narodowej, zlokalizować i opisać miejsca pamięci narodowej w środowisku lokalnym. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić historię polskich symboli narodowych. 	
26. Nie tylko Polacy	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: mniejszość narodowa, mniejszość etniczna. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić mniejszości narodowe i etniczne żyjące w Polsce. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> różnice między mniejszością narodową i mniejszością etniczną. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jakie prawa przysługują mniejszościom narodowym i etnicznym w Polsce. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, na czym polega podwójna narodowość, na wybranych przykładach opisać kulturę i tradycje mniejszości narodowych i mniejszości etnicznych w Polsce. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> dane liczbowe dotyczące liczebności mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić pozytywne aspekty obecności mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce. 	

27. Polacy na świecie	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>emigracja, Polonia</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wymienić i wskazać na mapie miejsca największych skupisk Polaków na świecie.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>przyczyny emigracji w przeszłości i współcześnie.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>na czym polega różnica między osobami polskiego pochodzenia a Polakami za granicą.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>rozróżniać emigrację polityczną i zarobkową.</i> 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>problemy, jakie napotykają za granicą osoby udające się na emigrację.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wskazać pozytywne i negatywne aspekty życia na emigracji.</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opisać historię emigracji Polaków.</i> 	
Polska dziś – lekcja powtórzeniowa	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>polskie święta narodowe, symbole narodowe i miejsca pamięci narodowej,</i> • <i>najważniejsze mniejszości narodowe i etniczne zamieszkujące Polskę.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcia związane z tematyką działu Polska dziś.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>podać przykłady praw i obowiązków obywateli Rzeczypospolitej Polskiej,</i> • <i>wymienić organy władzy w Rzeczypospolitej Polskiej,</i> • <i>wymienić i wskazać na mapie miejsca największych skupisk Polaków na świecie.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>typy emigracji oraz jej przyczyny w przeszłości i współcześnie.</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>dlaczego obchodzimy święta państwowe (narodowe).</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>omówić najważniejszą funkcję każdego z organów władzy w systemie politycznym.</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wyjaśnić, w czym wyraża się demokratyczny charakter państwa polskiego,</i> • <i>opisać na wybranych przykładach kulturę i tradycje mniejszości narodowych i etnicznych.</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opisać sposób działania sejmu i senatu,</i> • <i>przedstawić historię polskich symboli narodowych.</i> 	
28. „Nikt nie jest samotną wyspą”	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>potrzeby fizjologiczne, potrzeby psychiczne, grupa społeczna.</i> 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>kultura, wartości,</i> • <i>znaczenie realizacji potrzeb dla funkcjonowania</i> 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>społeczeństwo, problem społeczny, bezrobocie,</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>dane liczbowe dotyczące wysokości bezrobocia w Polsce,</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opisać proces kształtowania się pierwszych</i>

	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w czym wyraża się odmienność i niepowtarzalność każdego człowieka, • podać przykłady różnorodnych potrzeb człowieka oraz sposoby ich zaspokajania, • wymienić przykłady grup społecznych, do których należy uczeń. 	<p>każdego człowieka.</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonać charakterystyki własnej osoby i dostrzec te cechy, które odróżniają go od innych, • wymienić przykłady wartości, które są ważne dla ucznia. 	<p>narkomania.</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić przykłady wartości, które są ważne dla społeczeństwa, • opisać różne grupy społeczne, wskazując ich role w społeczeństwie, • podać przykłady ważnych problemów współczesnej Polski, korzystając z różnych źródeł informacji (od osób dorosłych, z prasy, radia, telewizji, Internetu). 	<ul style="list-style-type: none"> • sposoby walki z bezrobociem. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wpływ problemów społecznych na funkcjonowanie społeczeństwa. 	<p>społeczeństw ludzkich.</p>
29. „Każdy człowiek ma prawo”	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Organizacja Narodów Zjednoczonych, rzecznik praw dziecka. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady praw przysługujących każdemu człowiekowi, • omówić wybrane prawa dziecka i podać, gdzie można się zwrócić, gdy są one łamane. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • główne prawa zawarte w Powszechnej deklaracji praw człowieka oraz w Konwencji o prawach dziecka. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: konwencja. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • numer dziecięcego telefonu zaufania i adres rzecznika praw dziecka. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego Powszechna deklaracja praw człowieka jest uważana za wielkie osiągnięcie ludzkości. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1948, 1989. 	
30. Życie w rodzinie	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazewnictwo stosowane dla określenia stopnia pokrewieństwa w rodzinie, • cele istnienia rodzin. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: rodzina mała, rodzina wielka, tradycja rodzinna. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na czym polega sprawiedliwy podział obowiązków w rodzinie. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady pamiątek i tradycji rodzinnych. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie rodziny w życiu. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyrazić opinię na temat kultywowania tradycji i gromadzenia pamiątek rodzinnych. 	

	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać przykłady praw i obowiązków przysługujących poszczególnym członkom rodziny. 				
31. Moja szkoła	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazwy organów szkoły, • podstawowe prawa przysługujące uczniowi oraz jego obowiązki. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>społeczność szkolna, statut szkoły.</i> 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: <i>społeczność.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze zadania organów szkoły, • podać przykłady działań samorządu uczniowskiego w swojej szkole. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować <i>społeczność szkolną, z uwzględnieniem swoich praw i obowiązków,</i> • wyjaśnić, w jaki sposób samorząd uczniowski może skorzystać z posiadanych uprawnień. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • co oznacza stwierdzenie, że dokumenty szkolne muszą być zgodne z obowiązującym prawem. 	
32. Co wiem o mojej małej ojczyźnie?	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazwy organów władzy w gminie i powiecie. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>powiat, samorząd terytorialny, społeczność lokalna, gmina.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować na mapie swoją „małą ojczyznę”, • wskazać na planie miejscowości siedzibę władz lokalnych. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: <i>administracja.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać swoją „małą ojczyznę”, uwzględniając tradycję historyczno-kulturową i problemy społeczno-gospodarcze. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w jakim celu utworzono samorząd terytorialny. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zebrać informacje o rozmaitych formach upamiętniania postaci i wydarzeń z przeszłości „małej ojczyzny”. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować funkcjonowanie samorządu terytorialnego w Polsce, • na przykładach omówić zakres działań oraz sposoby powoływania władz lokalnych. 	
33. Bez pracy nie ma kołaczy	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rodzaje pracy. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: <i>praca.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie pracy w życiu człowieka. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: <i>podział pracy.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady zawodów, które wymagają pracy fizycznej i umysłowej. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>Bliski Wschód, cieśla, kraje rozwijające się,</i> • <i>charakter podziału pracy we współczesnych czasach.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>dostrzec społeczny</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązania prawne regulujące pracę dzieci. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat możliwości podejmowania pracy przez dzieci. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o historii pracy i wyjaśnić, jak na przestrzeni wieków zmieniał się stosunek do pracy.

			<i>podział pracy.</i>		
34. Relacje między ludźmi	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasady obowiązujące przy rozwiązywaniu konfliktów. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: <i>konflikt</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>podać przykłady konfliktów między ludźmi i zaproponować sposoby ich rozwiązywania.</i> 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>tolerancja, uprzejmość.</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wyjaśnić, w czym przejawia się uprzejmość i tolerancja.</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wytłumaczyć, odwołując się do przykładów, na czym polega postępowanie sprawiedliwe.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Mahatmy Gandhiego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wpływ umiejętności zrozumienia drugiego człowieka na rozwiązywanie konfliktów. 	
Jednostka i społeczeństwo – lekcja powtórzeniowa	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazwy organów szkoły, • podstawowe prawa przysługujące uczniowi oraz jego obowiązki, • nazwy organów władzy w gminie i powiecie, • rodzaje pracy. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia związane z tematyką działu <i>Ja, ty, my</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>podać przykłady różnorodnych potrzeb człowieka oraz sposoby ich zaspokajania,</i> • <i>wskazać przykłady praw i obowiązków przysługujących poszczególnym członkom rodziny,</i> • <i>wyjaśnić znaczenie pracy w życiu człowieka.</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • główne prawa zawarte w Powszechnej deklaracji praw człowieka oraz w Konwencji o prawach dziecka <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaczenie Powszechnej deklaracji praw człowieka, • na czym polega sprawiedliwy podział obowiązków w rodzinie. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opisać swoją „małą ojczyznę”, uwzględniając tradycję historyczno-kulturową i problemy społeczno-gospodarcze.</i> 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakter podziału pracy we współczesnych czasach. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>opisać różne grupy społeczne, wskazując ich role w społeczeństwie,</i> • <i>wyjaśnić znaczenie rodziny w życiu,</i> • <i>scharakteryzować społeczność szkolną, z uwzględnieniem swoich praw i obowiązków,</i> • <i>dostrzec społeczny podział pracy.</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>scharakteryzować funkcjonowanie samorządu terytorialnego w Polsce,</i> • <i>omówić zakres władzy samorządu terytorialnego.</i> 	

35. Zjednoczona Europa	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1 V 2004. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać symbole unijne: flagę i hymn Unii Europejskiej (Oda do radości). 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1993. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny procesu integracji europejskiej po II wojnie światowej, • zasady, na których opiera się istnienie i działalność Unii Europejskiej. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić państwa wchodzące w skład Unii Europejskiej. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: integracja, tożsamość. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o uczestnictwie Polski we wspólnocie europejskiej, używając pojęć: Unia Europejska, europejska solidarność, stosunki międzynarodowe, • wymienić pozytywne i negatywne skutki wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1951 (1952), 1957 (1958), 2002, 2003, • postać: Roberta Schumana, • nazwy organizacji europejskich powstałych w trakcie procesu integracji europejskiej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: plan Schumana. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić etapy integracji europejskiej po 1945 r. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak w przeszłości rozumiano pojęcie jedności europejskiej.
36. Konflikty zbrojne	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 11 IX 2001. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: terroryzm. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności, w których prezydent USA ogłosił rozpoczęcie wojny z terroryzmem. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie państwa uczestniczące w wojnie na terenie byłej Jugosławii, • wymienić cele działań terrorystów arabskich. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Pentagon, departament, Al-Kaida, talibowie. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić na przykładach przyczyny i następstwa konfliktów zbrojnych na świecie. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1991–1999, 2001, 2003. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: czystki etniczne, nacjonalizm, kontyngent, • charakter konfliktu w byłej Jugosławii. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić przebieg wojny z terroryzmem. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować sytuację panującą w Jugosławii przed 1991 r.
37. Świat stał się mniejszy	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • największe współczesne zagrożenia dla środowiska naturalnego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: katastrofa ekologiczna, fauna, flora. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: pomoc humanitarna. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wpływ techniki na środowisko naturalne i życie człowieka, 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: materiały radioaktywne, Antarktyka. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać przyczyny zjawiska wyrażającego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1986. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sformułować własną opinię o działaniach pomocowych podejmowanych przez 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić na przykładach wpływ techniki na środowisko naturalne i życie człowieka.

	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, co oznacza powiedzenie: „świat stał się mniejszy”, • opowiedzieć o przejawach nędzy na świecie. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić skutki wybranych katastrof ekologicznych na środowisko naturalne, • wyjaśnić przyczyny globalnego ocieplenia. 	<p>się w powiedzeniu, że „świat stał się mniejszy”,</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać tempo postępu technicznego w przeszłości i współcześnie. 	<p>państwa lub organizacje pozarządowe.</p>	
38. Wirtualny świat	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • główne zagrożenia związane z korzystaniem z internetu. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: internet, strona www, cyberprzemoc. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić korzyści i niebezpieczeństwa korzystania z mediów elektronicznych. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaczenie twierdzenia, że świat stał się globalną wioską. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić zalety mobilnego internetu. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić sposoby przeciwdziałania zagrożeniom związanym z korzystaniem z internetu. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1969, 1989, 1993. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać historię internetu. 	
Problemy współczesnego świata – lekcja powtórzeniowa	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty i wydarzenia związane z tematyką działu Dzisiejszy świat, • największe współczesne zagrożenia dla środowiska naturalnego, • główne zagrożenia związane z korzystaniem z internetu. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia związane z tematyką działu Dzisiejszy świat. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać symbole unijne: flagę i hymn Unii Europejskiej (Oda do radości), • wyjaśnić, co oznacza powiedzenie: „świat stał się mniejszy”, • opowiedzieć o przejawach nędzy na świecie. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasady, na których opiera się istnienie i działalność Unii Europejskiej, • znaczenie twierdzenia, że świat stał się globalną wioską. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić państwa wchodzące w skład Unii Europejskiej, • opisać wpływ techniki na środowisko naturalne i życie człowieka. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o uczestnictwie Polski we wspólnocie europejskiej, używając pojęć: Unia Europejska, europejska solidarność, stosunki międzynarodowe, • wyjaśnić na przykładach przyczyny i następstwa konfliktów zbrojnych na świecie, • wskazać przyczyny zjawiska wyrażającego się w powiedzeniu, że „świat stał się mniejszy”. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sformułować własną opinię o działaniach pomocowych podejmowanych przez państwa lub organizacje pozarządowe. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić na przykładach wpływ techniki na środowisko naturalne i życie człowieka.

